

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

I Lande med almindelig Værnepligt bestræber man sig for saa vidt muligt at ordne den militære Retspleje i Tilslutning til Retsplejen ved de borgerlige Domstole. Ogsaa hos os har den Mening været herskende, naar der rejstes Spørgsmaal om en Ordning af den militære Retspleje, at denne da burde ske paa Grundlag af Ordningen af den almindelige Retspleje saaledes, at man enten maatte lade den bero, indtil den almindelige Retspleje var bleven reformeret overensstemmende med de i Grundloven givne Forskrifter, eller hvis man ikke vilde vente derpaa, da maatte lade Reformen foregaa paa Grundlag af den gældende Ordning af den borgerlige Retspleje (jfr. Generalauditor Scheels Udkast af 1850 og 1869 og de gentagne Rigsdagsforhandlinger i denne Sag). I Rigsdagssamlingen 1895—96 vedtog Folketinget en motiveret Dagsorden med Opfordring til Regeringen om at forelægge Rigsdagen Lovforslag om en ny Rettergangsmaade for Krigsmagten under Hensyn til Grundlovens Forskrifter, og den 14. Maj 1900 nedsatte det daværende Ministerium en Kommission til at fremme denne Sag.

I 1903 sluttede Kommissionen sit Arbejde, væsentlig fordi der ikke stilledes de nødvendige Pengemidler til dens Raadighed, saa at den kunde fortsætte og nærmere sammenarbejde de da i Kommissionen foreliggende 3 Udkast til en Rettergangslov for Krigsmagten. Kommissionens Formand skrev under 7. November 1904 til Krigsministeriet, at Meningerne inden for Kommissionen stode delte om, hvorvidt det overhovedet kunde lade sig gøre med nogen Nytte at genoptage Arbejdet, „saa længe der ikke haves nogen Sikkerhed for, at en Omordning af den borgerlige Strafferetspleje vil blive gennemført, eller haves nogen sikker Kundskab om de Principper, der endelig ville blive lagte til Grund for en Reform“.

Ministeriet er ogsaa af den Mening, at den militære Retsplejes Ordning bør komme efter Ordningen af den civile, thi hvor Krigsmagten ikke bestaar af hvervede Tropper, men er bygget paa den almindelige Værnepligt, er det af største Vigtighed, at den militære Retspleje ikke afviger mere fra den civile, end Krigsmagtens særlige Forhold kræve. Mandskabet, der

træder ind i Krigsmagten fra det borgerlige Liv for efter en kort Tids Forløb at vende tilbage dertil igen, bør ikke i den Tid, det hører til Krigsmagten, bringes ind under en Retsforfatning, der mere end nødvendigt afviger fra den, det som almindelige Statsborgere er undergivne. Den almindelige Retsbevidsthed vil utvivlsomt kræve en saa stor Lighed som muligt mellem de to Rettergangslove og vilde finde det stødende, hvis man ved at skabe en helt selvstændig Rettergangsorden for Krigsmagten, stærkt forskellig fra den borgerlige Rettergang, vilde gøre Krigsmagten til en Stat i Staten paa Retsplejens Omraade. Den militære Retspleje vilde derved skades i det almindelige Omdømme og sikkert udsættes for mange Angreb, selv om det maatte være lykkedes at ordne den saaledes, at den i og for sig ikke stod tilbage for den civile. Med Henhold til denne Betragtning og under Henvisning til, at det selv i gunstigste Tilfælde dog vil vare Aar, inden en ny borgerlig Rettergangsordning kan træde ud i Livet (jfr. det i Lands-tinget forelagte Lovforslag, § 981), har Ministeriet taget under Overvejelse ved en midlertidig Lovgivning at rette de mest fremtrædende Mangler i den nuværende militære Retspleje, for derpaa senere, naar den borgerlige Ordning er gennemført, da at fremkomme med Forslag om en hel ny militær Rettergangsmaade i Overensstemmelse med denne.

Nærværende Lovforslag gaar da navnlig ud paa at ændre den nuværende Ordning i tre væsentlige Punkter:

- a) Den militære Retspleje indskrænkes til overalt kun at omfatte Straffesager og Sager vedrørende militære Tjenesteforhold.
- b) Forsvar for den ved Krigsret tiltalte indføres.
- c) En Appellinstans indføres.

Det er særlig paa disse Punkter, at Manglerne ved den nugældende militære Retspleje have været Genstand for en Kritik (jfr. bl. a. Folketingst. 1893—94 Sp. 75 og fig.), og den her foreslaede midlertidige Ændring maa derfor forudsættes at imødekomme Folkets almindelige Retsopfattelse. Naar hertil kommer, at en saadan midlertidig Reform kan gennemføres uden større Udgifter, maa Ministeriet